

Raport științific

cu privire la realizarea obiectivelor prevăzute în proiectul

Construirea identităților moderne în Transilvania. O abordare comparativă

cod: PN-II-ID-PCE-2011-3-0081

Etapa unică nr. 1 / 2012

(1.01. 2012 – 15.12.2012)

- Director de proiect: prof. univ. dr. Sorin Mitu -

În conformitate cu obiectivele prevăzute în contractul de finanțare, activitățile de cercetare prevăzute pentru acest an au avut în vedere continuarea documentării bibliografice și de arhivă, identificarea și analiza colecțiilor de folclor, studierea identităților minoritare (evrei, armeni), publicarea unui număr tematic din revista „Studia Universitatis Babeș-Bolyai”, a două volume de autor, precum și a unui repertoriu bibliografic, însoțit de o antologie de texte.

Toate aceste obiective au fost realizate, în proporție de 100%, în felul următor:

1. S-au efectuat stagii de documentare pentru depistarea de material arhivistic și pentru identificarea literaturii de specialitate la Arhivele Naționale din Cluj, Arhivele Naționale din Arad, Biblioteca Centrală Universitară din Cluj și Biblioteca Universității Central-Europene din Budapesta.
2. A fost publicat un număr tematic al revistei „Studia” (vol. nr. 57/2012) (însoțit de un supliment), în limba engleză, referitor la problematica identităților în Transilvania. Sumarul său include următoarele studii realizate în cadrul proiectului:
 - ANDREA FEHÉR, *Crossing Gender Boundaries. The Trial of Andrew Ungvári (1712)*
 - ELENA BĂRBULESCU, *Constructing Gender in Romanian Proverbs*
 - MIHAELA MEHEDIŢI, *Transylvanian Identities: Swedish Travellers' Observations for the 17th – 19th Centuries Realities*
 - SORIN MITU, *Transylvanian Romanians and Transylvania's Provincial Identity in the 19th Century*

- LUMINIȚA IGNAT-COMAN, *The Ethnographic Image of the Transylvanian Romanians in the 19th Century*
- NICOLETA HEGEDŰS, *The Hungarian School and Language as Seen by the Transylvanian Romanians in the Dualist Period*
- MIRCEA GHEORGHE ABRUDAN, *The Confessional Identity of the Transylvanian Saxons (1848-1920)*
- LADISLAU GYÉMÁNT, *The Transylvanian Jewish Identity's Avatars in the Epoch of Emancipation*
- JUDIT PÁL, *Assimilation and Identity of the Transylvanian Armenians in the 19th Century*

Adăugând publicarea celor două studii realizate la sfârșitul anului 2011 și apărute în cursul anului 2012 în „Transylvanian Review”, revistă indexată ISI, semnate de Sorin Mitu (*Restructuring identity at the beginning of the modern period: nation and social status at the Romanians in Transylvania*), respectiv de Luminița Coman-Ignat (*Representing Transylvanian Romanians: Psychology and Ethnic Characterology in the Second Half of the Nineteenth Century*), precum și studiul semnat de Sorin Mitu, apărut în volumul colectiv Constantin Bărbulescu, Ioana Bonda, Cecilia Cârja, Ion Cârja, Ana Victoria Sima, *Identitate și alteritate 5. Studii de istorie politică și culturală*, Cluj, Presa Universitară Clujeană, 2011, p. 255-259, rezultă că în primul an de derulare a proiectului au fost publicate 12 studii științifice, dintre care 2 cotate ISI (11 fiind editate în limba engleză).

3. Cel de-al treilea obiectiv major al proiectului pentru anul în curs s-a materializat prin publicarea a patru volume dedicate studiului identităților în Transilvania. Acestea sunt:

- Nicoleta Hegedűs, *Önarckép. Erdélyi magyar identitás a XVIII.–XIX. században. Antológia és bibliográfia*, Cluj, Argonaut, 2012
- Nicoleta Hegedűs, *Imaginea maghiarilor în cultura maghiară din secolul al XIX-lea*, Cluj, Argonaut, 2012, 2 volume
- Andrea Fehér, *Sensibilitate și identitate în izvoarele narrative maghiare din secolul al XVIII-lea*, Cluj, Argonaut, 2012

Realizarea acestor publicații a permis atât lărgirea bazei documentare necesară studierii identităților moderne din Transilvania, prin intermediul antologiei de texte și a bibliografiei editate, cât și desprinderea unor concluzii, prin intermediul studiilor și volumelor de interpretare. În conformitate cu obiectivele fixate inițial, s-a acordat atenție

tuturor comunităților etnice ale Transilvaniei, în primul rând românilor, maghiarilor și sașilor, dar și unor comunități mai mici, cum ar fi armenii, evreii sau țigani.

De asemenea, s-a urmărit studierea identităților la toate palierele de manifestare, începând cu cel național, continuând cu cel confesional și terminând cu identitățile locale, sociale și de gen. Identitățile sociale de la nivelul mentalităților populare au fost surprinse cu ajutorul colecțiilor folclorice editate în epocă, colectându-se un bogat material, care a fost exploatat deocamdată doar parțial (printr-un studiu al Elenei Bărbulescu, dedicat proverbelor), dar care urmează să fie valorificat în continuare în anul următor de desfășurare a proiectului.

De o atenție deosebită s-au bucurat și identitățile confesionale, care au fost urmărite mai ales în cazul sașilor, evidențiindu-se rolul lor în construirea unei identități comunitare de ansamblu (a se vedea studiul publicat de Mircea Abrudan).

În concluzie, în acest stadiu al cercetării, materializat în acest an printr-un număr important de publicații valoroase (4 volume și 12 studii apărute în reviste de specialitate), s-au acumulat în cadrul proiectului o serie de analize parțiale, care au pregătit terenul pentru realizarea unui studiu de sinteză, în cei doi ani care vor urma, în conformitate cu obiectivele generale propuse inițial.

Cluj, 19 noiembrie 2012

Director de proiect,
prof. univ. dr. Sorin Mitu

